

ALECU IVAN GHILIA

MANUSCRISUL ARESTAT

DRAGOSTE ȘI MOARTE LA PELIȘOR

CUVÂNT ÎNAINTE DE
IOAN AUREL POP
PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMÂNE

LIMES
2018

CUPRINS

Cuvânt către cititor, din partea unui istoric ...	7
Intrarea în castel	15
Prima zi de adaptare în colectiv.....	31
Intrarea în colivie.....	36
Pagină de jurnal	42
Binecuvântata binecuvântare a regelui imaginar.....	45
Fulgerul unui gând astral	56
Și a fost ziua întâia	78
Impostura noii nobilimi	80
Vânătoarea regală	97
Viața ca un scenariu nescris	102
Viața cea de toate zilele	129
Jocul începe	142
Miracol în grădina marelui Rege!.....	143
Coșmarul cu mâncărimea pielii	149
Viața ca literatură	153
Din însemnările Marthei Bibescu pentru romanul <i>Nimfa Europa</i>	158
Realitatea și închipuirea	171
Și ei au iubit.....	183
Ducipal cel șchiop	194
Adagio încurajator	204
Ostentația dintr-o dedicație – delicatețea și profunzimea din trei scrisori de dragoste.....	207
Fotografia cu câinii.....	213
Leacuri pentru vindecare	219

Hamlet, sunt duhul tatălui tău!	224
Experiența labirintului erotic	227
Dialog nupțial	246
Labirintul suntem noi	249
Istории adevărate, istorii fabulate	253
Discursul de mulțumire	259
Suferință, tu, nespuse de dulce	261
Sinaia sub sceptrul regal 7 octombrie 1883, inaugurarea Castelului Peleş	268
Frământări personale	272
Semnălele sfințeniei încep să se arate	293
Adagio finale	295
Semnălele vin și prin <i>Scânteia</i>	301
Lupta cu stihiiile	307
Adevărul aflat prin condeiul alterității	309
Lucrătura dracului	318
Întâlnirea cu călugărul Vasile	326
Întoarcere la viața reală	343
Fiesta regală	348
Casa misterelor	357
Altarul golit din fața viitorului	362
Acest Karl May al României	372
O carte a durerii	376
Moartea regelui	380
Realitatea și imaginarul	391
„Pe culmile” îngrijorării	397

amintirile colective ale surselor istorice, scrise și orale (pentru anii 1918). În consecință, dacă am pune întrebarea „Așa vă place istoria?”, răspunsul ar fi aproape invariabil „Da!”, pentru că literatura istorică de aici este una autentică, ivită din talent literar verificat și din dragoste pentru trecut și pentru neamul acesta al nostru, românesc. Iar Marea Unire merită din plin și asemenea evocări, care scot din uitare fapte importante și personalități de excepție, ornându-ne viața cu mitul de azi al „vârstei de aur”, vârstă pe care au trăit-o și înaintașii noștri din plin, mai ales cei de la 1918, demni de a fi rostit adagiul antic „Et in Arcadia ego!”. Alecu Ivan Ghilia ne conduce discret și convingător în Arcadia noastră, numită România Întregită, ghidată înțelept de regele încoronat la Alba Iulia și unit cu pământul țării și cu eternitatea, la Pelișor și apoi la Curtea de Argeș.

Ioan-Aurel Pop
Președintele Academiei Române

INTRAREA ÎN CASTEL

- Măria Voastră, dom' Adrian, bine ați venit! îl întâmpină vesel, cu brațele larg deschise Ochișor, omul cu repartițiile pe camere, cuprins de-o bucurie atât de nestăpânită, cu ochisorii lui ageri de vererită și mutrița cea roșcată de vulpiță, gata să facă tumbe culcându-i-se la picioare, că-l făcu pe oaspetele abia sosit să se simtă dintr-odată o persoană importantă, poate chiar prețuită, prin cinstea care i se da, gata să-și întindă și el mâinile și să-l strângă în brațe.

- Bine te-am găsit, Ochișor. Arăți bine și-mi pare că mi-ai pregătit o cameră bună, după cum te văd că zâmbești. Trebuie să iau o piatră-n gură, cum se spune, că sunt prima dată la Pelișor. Ce cameră-mi dai? Dacă-i la mansardă, aș vrea să fie cu gemuleț și balconaș, să pot respira în voie aerul curat de care-s dornic și să pot privi peisajul, spuse Adrian Mărculescu, râsuflând din greu, să-și revină din emoție. Privind împrejur cu lăcomie curioasă, să se pătrundă de atmosferă, era mereu stăpânit de nevoia de-a se descătușa luându-l în brațe pe băiatul roșcat cu mutrița lui de vulpiță. Îl știa de la București, din redacția Gazetei literare, unde el, Adrian, lucra angajat pe post de redactor la secția de proză. Acolo îi făcuse o mare plăcere să-i însoțească debutul literar format dintr-o schițișoară de patru pagini și jumătate, pe care el, „nașul literar”, o anunța a fi, nici mai mult, nici mai puțin, creația unui „epigon al lui Caragiale, cu un humor încruntat”. Vulpița hazlie, chiar înzestrată cu umor, nu se supăraseră pe el că îl făcuse „epigon”, dar reținuse pentru sine ca laudă supremă, asocierea cu numele monstrului scripturii române numit Caragiale.

- Aveți noroc cu caru', nașule, se veseli vulpișor, zdrăngănindu-i cheia spânzurată pe veriga metalică, parcă i-ar

fi arătat o medalie sau un pandantiv din tezaurul monarhic. Vi s-a cucăit în scăldătoare zeița noroacelor. În luna asta de vârf, mansarda e full! Sunt nevoit să vă cobor la etaj, se scuză el parșiv-șugubăț, zăngănindu-i mai aproape de față cheia miraculoasă, gata parcă să i-o planteze în ochi. Sper să nu vă supărați pe mine, nașu'-poznașu', că vă fac și eu o pozna, să mă pomeniți. Vă dau camera Reginei, anunță el încrunțat și solemn, pocnindu-și călcâiele și luând poziția de drepti.

Adrian Mărculescu, băiat cuminte și rezervat de felul lui, modest peste fire, gata să accepte orice i s-ar fi dat, fiind onorat și fericit că se află pentru prima dată la o astfel de „casă de creație” simandicoasă, unde veneau numai capetele neîncoronate ale literaturii române, nici într-un caz nu avea obrazul să ceară pe alese o cameră convenabilă gusturilor lui estetic-locative. Obișnuit cu mizeriile, întunericul și igrasia hrubelor din subsoluri insalubre; ieșit din cuștile sufocante ale mansardelor prin care scrisese bruma lui de literatură și-și ofticase cele mai dulci zile și nopți de creație din prima lui tinerețe, acum când pășea dintr-odată în anii adevăratei formări mature în arta visării și scrisului, s-ar fi mulțumit cu orice cameră i s-ar fi dat, dar „finul” recunoscător, ceea ce era parcă ceva împotriva firii, îi oferea cea mai frumoasă cameră din câte le avea sub cheie, în mâinile și voia lui de grand majordom.

Când se văzu cu cheia vrăjită în mână, apucând-o cu tremurături în degete din mâna darnică a lui Petrică Ochișor, de parcă ar fi primit-o din mâna lui Dumnezeu, îi veni să chiuie ca la el în sat, când, flăcăiandru, abia ieșit la horă, se trezise la prima serbare a satului ales calfă între flăcăi. Acuma îl alegea norocul venit prin Ochișor, căci, făcând un bine într-un ceas potrivit, care nu se uită, norocul vine spre tine când nu te aștepti și-ți răsplătește binele c-un bine și mai mare, care te poate și pierde, avea să simtă mai târziu tânărul învățacel, devenind curând din calfă „maestru”, cum se spunea în derădere, luându-se toți după zicerile lui Arghezi, care, mare

maestru fiind, nu suferea să i se spună „maestre”. „Mai este, mai este,” spunea. Adică, până acolo mai este.

Ce trăi, însă, Adrian când se trezi în interiorul paradisului care i se dăruia pe câteva săptămâni, sau luni, sau ani, în neștire, dacă norocul nu va orbi scăpându-l din vedere, sau supărându-se pe el, nu mai era nici spumă vrăjită de teorie literară, ușoară spulberare în vânt ca pleava, nici satisfacția urcușului pe scările recunoașterii meritului ierarhic, ce repede te poate ameți și răsturna de pe scară, nici plutirea în gol din vis, când te proslăvești prins de toarte cerului, era chiar realitatea inimaginabilă, care-i tăia respirația și-l făcu să-și marcheze posesiv teritoriul, desfăcându-și valiza și așezându-și întâi și înainte de toate mașina lui de scris, predestinată parcă locului, cu un nume atât de potrivit, chiar imperios necesar – „Royal”, mașina pe care scria, dreapta sus, pe clapetă, cu litere aurii gravate „Royal”, întronând-o în mijlocul biroului oval de mahon, Biedermeier sau „bureau Louis XIV, par Boulle”, sau „bureau plat, dit bureau ministre, par Riesoner”, sau cum naiba s-o fi chemând, căci Adrian amărâțul, coborât de la mansarda cu dulapuri și mese roase de cari și pline de gândaci ca-n descrierile lui Eminescu, nu era specialist în stilul Régence, Louis XV, sau Louis XVI, căci era analfabet în toate stilurile.

Interiorul mirobolant, fastuos, demn de pana lui Balzac, cum se spune, îl încânta până la uitarea de sine, până la ieșirea din timp și transportarea în sideal, dar nu-l complexa, adaptarea la mediu făcându-se atât de repede, de neimaginat de repede, îndată ce se găsi pe covorul fermecat, de parcă ceva adânc zăvorât în el irumpse deodată și el se regăsi transplantat chiar în visul dorință pe care îl simțise gestând în ființa sa dintotdeauna. Acum parcă abia i se deschideau ochi la lume, la viață; abia acum, așezându-și „Royal”-ul său pe masa-birou, pe masa tron, sau masa-altar, contemplând compoziția naturii statice văzute din toate părțile, își intra cu adevărat și-n deplin acord cu harul primit din fiorul energetic al Harului divin, în

lucrarea pentru care venise și străbătuse atâta pustie până aici. Ce avea să scrie încă nu știa. Încă nu i se revelase. Încă nu auzise niciun glas șoptindu-i la ureche. Niciun fior de groază sau voluptuoasă așteptare în răsfaț al minții nu-i zgârmase ceafa sau nu-l lovisе în plexul solar.

Inspirația se lăsa așteptată, dar nu asta-l preocupa deocamdată pe Adrian. Marcă teritoriul cu toate lucrșoarele aduse în valiza burdușită precum vestitul cufăr-ladă-lădoi pe care-l cărase Eminescu pretutindeni, spetindu-se cu el, lăsat moștenire ca pe un binecuvântat blestem lui Maiorescu, rămas acum de zestre Academiei și posterității. Valiza lui Adrian nu era burdușită decât de coli goale, coli albe de hârtie și caiete cu tot felul de zmângăleli, atât de încâlcite în scrisul lui mărunț ca bobițele de mac, răzlețite, răscrăcite și întorlocite în toate părțile, că nu mai răzbea nici el să le descâlcească.

Împrăștiind în toate părțile, într-o ordine numai de el imaginată, care de fapt era armonia dezordinii din el, făcându-l să freamăte și să se umple de-o plăcere misterioasă, nenumită, pe care n-o mai simțise până atunci, simțea cum crește în el însuși, luându-și în primire salonul, biroul, geamurile mari deschise spre terasă, terasa imensă pe care se și vedea alergând, făcând yoga, stând tolănit în balansoar, căci zări și un balansoar pe terasă... „Doamne! Doamne! nu înceta să șoptească, minunându-se de câtă bucurie da peste el din toate părțile, aruncându-și pantofii, aruncându-și ciorapii din picioare, lepădând toate de pe el, ca un șarpe de casă ieșit din întunericul zămnicului, din răceala beciului de sub casă, afară, la soare, potopit de lumină, să-și lepede pielea veche și să crească învârtoșat în pielea nouă.

Alcovul din baie, răceala albă-albăstruie a oglinzilor, cada în care putea înota un crocodil și butoanele lucitoare montate pe toți pereții marmorați, ca într-o capsulă astrală, îl intimidară și-l fascinară, trezindu-i o poftă nebună să dea drumul robinetelor, să curgă șuvoaiele apei dulci-reci-fierbinți,

văjăitoare din toate părțile, pe el – pe cap, pe brațe, pe umeri, lăsându-se improșcat, mângâiat, biciuit și surescitat, cântând odată cu apa, lăsând frâu liber delirului, deliciului, luminii, groazei de întunericul din care venea, proslăvind viața și minunile civilizației și minunile lumii în care intra ca un impostor, luând-o în primire ca un stăpân.

Nu era încă dragoste... Cum putea să fie!? Dar simțea cum crește-n el nevoia de dragoste, cum începe să iubească odoarele din jurul său, semnele lăsate în urma lor, parcă special pentru el, impostorul și stăpânul, semnele trecerii lor pe-aici, semnele nevăzute și care se cereau să fie văzute, arătându-și evanescența din toate părțile, copleșindu-l cu chemările și misterele ce stăteau la pândă și-l provocau din toate părțile.

După ce se îmbăie în neștire, parcă ceasuri întregi, poate milenii, cugetând la zodii și vieți întregi din alte vieți, se îmbracă în rufăria curată, parfumându-se ca niciodată în viața lui atrasă mai mult de austeritate și simplitatea naturistă, netrucată, neînfrumusețată, parfumându-se cu câte un strop din toate sticlulele înșirate pe console și etajere de oglinzi reflectorizante ca-ntr-o spițerie sau un laborator de alchimie, și, fără a arăta ca un „demon frumos cum numai în vis se-arată”, ca un prinț ieșit din oglinzile magice, sau ca un dandy englez, sau ca un stilat snob ieșit din saloanele prozei lui Marcel Proust, căci chiar așa nu avea cum fi, dar, oricum, *altul* decât cel ce intrase cu puțin timp, vai!, atât de puțin, în urmă, căci timpul e grăbit și trece iute când ești fericit... Un altul, alt Adrian Mărculescu decât cel care intrase în solstițiul noii sale vieți.

Coborî, oricum, impecabil îmbrăcat, sobru și surăzător, cu ochii larg deschiși, să vadă ce mai era de văzut, lăsându-se fără ipocrită prefăcătorie să fie și el văzut, interceptat, interogat, interpelat și, la nevoie, să le audă direct bubuindu-i în urechi reproșurile sau înjurăturile că, abia căzut cu hârzbol din cerul nicănimicului, s-a și instalat în cel mai regal

apartament. Explicații, dacă voiau explicații, nu aveau decât să-l întrebe pe Ochișor. Ochișor era și scutul și avocatul lui de apărare. Cuminte pentru el, până se vor liniști lucrurile și vor intra în făgașul lor de normalitate, era să se facă cât mai puțin prezent, să-și lase confrății să macine în gol.

Prin urmare, să revenim la subiect. Suntem în anul 1960, în luna iulie, zi plină de vară fierbinte – răcoroasă spre seară, cum sunt zilele și serile de vară la Sinaia, la Pelișor, în acel magnific, în acel feeric golf al liniștii parcă eterne, în acea oază de brădet, brazi monumentali și goruni uriași, rămași din adâncul vremii bătrâne, încă din vremea dacilor liberi, coborâți în transhumanță din adâncuri și mai misterioase de timp, când strămoși uitați de moarte urcau munții să se închine zeului Zamolxis, duhul munților ascuns în grotă.

Adrian Mărculescu, după pseudonim, Adrian Zmău după buletin, dar Ady, sau „socrul Ady”, cum îl strigau prietenii și mai toți din cei mulți-puțini câți îi citiseră primul roman ce-l consacrase, intitulat *Socrii*, plasat stirpei bișnițarilor, el fiind primul din „neamul nevoii”, din lumea eresurilor și analfabeților care se ridicase numai ca un împătimit în citirea de cărți, dar și nemaipomenit de înspăimântător, dar și de frumos, chiar sublim, de povestaș, de băsmuitor, ajuns acum, după primul roman publicat, bine primit de critică, să fie considerat drept romancier.

Venise la Pelișor să-și scrie al doilea său roman.

Nu știa ce. Nu știa cum îl va scrie. Târa după el umbra sau lumina succesului din *Socrii*, de care, ca un veritabil profesionist ce se simțea, gândind la originalitatea lumii pe care o purta cu el, trebuia să se desprinde sufletește și mental. Numai așa, chiar dacă nu se putea și nu era necesar, dimpotrivă, să se rupă de matricea genetică, numai așa, aruncându-se în necunoscutul unei alte lumi, descriind-o într-un alt regim liturgic, își va impune personalitatea, stilul și viziunea existențială. Ceva ca o momeală auzită și uitată, ca o

șoaptă de taină, ceva sâcâitor și neclar, ca o presimțire de rău augur, sau ca o poruncă, îi umbla prin cap și-l făcea să nu doarmă ca înainte, să se zbuciume sărind noaptea din pat și alergând să aprindă lumina, să prindă din întuneric o fărâmă din visul ce se spulbera de îndată ce se așeza în fața „Royal”-ului său. Văzând golul alb al hârtiei pleznindu-l în ochi din carul mașinii de scris, sta inert ca o cârpă în fața ei, și-n acele clipe înspăimântătoare, de gol împietrit, dacă i s-ar fi pus în față fie și otravă, ar fi băut-o cu plăcere, numai să dezmoștească din urlatul pustiului din el cuvântul mântuitor, sunetul articulat care putea trage după el toate cuvintele din dicționar. Uneori chiar și sta cu dicționarele deschise în fața sa, răspândite pe masă, dar nu putea atinge cu bagheta fermecată cuvântul ce avea să stârneasce vântul și ploaia, ce avea să zbuciume cerul și pământul, să dezlănțuie furtuna.

„Rahat!”, își spuse scârbit de sine. „Dacă ai ceva de spus, scrii și-n grotă, nu aștepti să ți se ivească șansa să scrii în budoarul Reginei sau lăfăindu-ți mașina de scris pe strălucirea cristalului de pe biroul Regelui Ferdinand. Chiar așa?” se întrebă. „Trebuie să-l întreb pe finul Ochișor. Regele pe ce birou scria? Și cu ce scria? Pe-atunci încă nu era inventat «Royal»-ul meu pentru el. Scria cu stiloul cu peniță de aur. Cu ce scria? Și, oare... cum îi era scrisul?”

Scrisul lui Eminescu îl știa. Scrisul lui Sadoveanu... De scrisul lui Sadoveanu se îmbătase, se îmbolnăvisese, ca și de vocea lui unică-n lume, cu neputință de fixat în cuvinte. Muzică dulce, dezmiertător de dulce-amară, legănată în șoaptă, când rostea „Sara pe deal buciumul sună cu jale...” Vedeai și seara, auzai și buciumul, vedeai și codrii Ipoteștilor mișcându-se în timp ce copila aștepta în suava șoaptă a iazului din vale... O capodoperă de simțire lângă o capodoperă poetică fără egal, și vocea, și versurile lui Eminescu în lume... Dar Regele, oare, cum scria Regele și cum îi suna vocea? Avea și el, ca tot omul, o voce, un fel de-a porunci, că doar era Rege, de-a striga la

cineva, la Regină sau la un copil, la nătărăul ăla zurbagiu, fustangiu, înnebunit după fesele unei arzoaice, care fugea de pe front, lăsând dracului și frontul și țara. Lăsând dracului și tronul și țara pentru bujboiul unei muieruște care, până la urmă și la urmă... Cum naiba striga la el bietul tată rege când auzea isprava!?

„Chiar mâine mă duc la finul Ochișor, să mă ducă în cotlonul unde a ascuns el ce-o mai fi putut ascunde din biblioteca și din scrisul Regelui. Mor de curiozitate să-i văd scrisul. Scrisul e omul. Nu se spune așa? Eu am un scris de mă-ngrozesc singur de el. Mă căznesc câteodată și nu mă pot singur citi, pentru că, uite, stau ca tâmpitul ceasuri întregi... Chiar sunt în starea asta de teroare năucită să stau cu ochii beliți pe-o pagină goală, ca un cretin, neștiind de mine, de foame, de sete, că trebuie să alerg undeva, să fac ceva și, din încremenirea asta, îmi vine să mor lângă mașina de scris, scriemi-ar să-mi scrie moartea necrologul, vorba lui Eminescu, fratele meu mai mare de dinaintea vremii, vreme ce vorbea în versuri și gândea în poezii, vremea Eminescului.”

Acum trăim vremea fără de vreme... Adică, eu trăiesc vremea fără de vreme, îmi pierd vremea printre atâtea privilegii și frumuseți, belind ochii la beliții ăștia care-mi trec ca niște umbre de stafii pe dinaintea ochilor, care fojgăie ca niște gândaci prin holul mare, fiecare crezându-se în sinea sa cel mai dintre cei mai, cum și eu mă cred și mai și decât toți, parcă sunt gata să scriu exhaustiv monografia Regelui Ferdinand, fără să văd și să citesc un cuvânt, o frază, o scrisoare sau un ordin pe armată dat de el. „Hai, băiete, c-o iei prin porumbi cu flecăreala asta din capul tău. Hai mai bine să te plimbi, să te răcorești. Plimbarea o să-ți facă bine”, gândi și dădu să iasă afară, dar se opri curios auzind în mijlocul grupului din hol, strâns în jurul poetei Nina Cassian, cum poeta, cu glasul știrbit de vodca băută cu piper, anunță că recită din *Prolog în cer*, proaspăta ei traducere din Goethe:

„Cuvântul iubire țâșni
Odată cu ei, în acele
Spații vâjâitoare,
În amfiteatrul cu stele
Se ciocni în astrele timpane
Și pustiul fosforescent
Deveni sentiment.”

Îi lăsa grămadă în jurul poetei, comentând versurile nemuritorului de la Weimar, și el, încă strivit în sinea sa că nu-și găsește pe moment rostul și plăcerea să stea între ei căscând prostește gura și belind ochii fără să spună nimic, ieși afară la aer. Știa că, după comentarii serioase, urmează, conform uzanțelor din natura umană, înțepăturile veninoase, ironiile mușcătoare și obșteasca bășcălie. Deh! Oamenii suntem. N-o putem ține numai în sublim. După cuvântul iubire țâșnit în „pustiul fosforescent al astrelor timpane, devenit sentiment”, trebuia să ajungem și la mâncărimea de limbă și la centrul intim al ființei, unde mâncărimea se cerea exprimată mai buruienos, ca să țină de scărpinat. Evitând să asiste la mascaradă, Adrian, nu atât din pudoare și respect de sine, cât din pur instinct de autoapărare, ieși afară să aspire ca pe-o izbăvire de păcat aerul pur al înserării încărcat de mireasma tare a brazilor. Își imagina ce lăsa în urmă; cum se vor antrena în joaca lor liberă de orice constrângere, joacă de vacanță, de maturi stresați scăpați în vacanță, apucați de streche ca-n jocurile absurde ale suprarealiștilor, integrând în holul mare al Pelisorului un salon deșucheat în maniera Urmuz. Să scape de obsesiile teroriste ale dogmei realismului socialist, întronau pe șest sau pe față, la lumina zilei, „avangardismul” în holul mare al mării case de creație numită încă Pelisor, după numele purtat din naștere. Tristan Tzara să trăiască astăzi, că de ce nu s-a spânzurat cu șireturile de la bocanci și-a venit la noi pe canci să ne caute prin copaci. Hai să prindem cărăbuși, că ne prinde Secu-acuși și ne bate ca pe nuci. Hai la gardul comunal, până